

The Return to Beit El

The final blessing

A turning point
A model

The “Boring part” of Vayishlach
Not the encounter with Esav or the angel,
Not the rape of Dina or the murder of
Shechem...
What is its significance?

Context

On his way home from the Shechem disaster

He is told to build an altar in Beit El as
promised

Yaakov cleans his household of idols

He builds an altar in Beit El

Devorah dies

G-d appears to him

Ch. 35

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אַרְם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ:

וַיֹּאמֶר-לוֹ אֱלֹהִים שְׁמֹךְ יַעֲקֹב לֹא-יִקְרָא שְׁמֹךְ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם-יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֹךְ וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל:

וַיֹּאמֶר לּוֹ אֱלֹהִים אֲנִי אֵל שְׂדֵי פְרֵה וּרְבִיָּה גֹי וְקִהַל גֹּוִים יִהְיֶה מִמֶּךָ וּמַלְכִים מַחֲלָצִיךָ יֵצְאוּ:

וְאֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לָךְ אֶתְנַנֶּה וּלְזָרְעֶךָ אַחֲרַיִךְ אֶתֵּן אֶת-הָאָרֶץ:

וַיַּעַל מֵעֵלְיוֹ אֱלֹהִים בְּמָקוֹם אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֹתוֹ:

וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מִצְבָּה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֹתוֹ מִצְבַּת אָבֹן וַיִּסֹּךְ עָלֶיהָ נֹסֶךְ וַיִּצַק עָלֶיהָ שָׁמֶן:

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת-שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֹתוֹ שֵׁם אֱלֹהִים בֵּית-אֵל:

English

God appeared again to Jacob on his arrival from Paddan-aram, and He blessed him. God said to him, “You whose name is Jacob, You shall be called Jacob no more, But Israel shall be your name.” Thus He named him Israel. And God said to him, “I am El Shaddai. Be fertile and increase; A nation, yea an assembly of nations, Shall descend from you. Kings shall issue from your loins. The land that I assigned to Abraham and Isaac I assign to you; And to your offspring to come Will I assign the land.” God parted from him at the spot where He had spoken to him; and Jacob set up a pillar at the site where He had spoken to him, a pillar of stone, and he offered a libation on it and poured oil upon it. Jacob gave the site, where God had spoken to him, the name of Bethel.

And then what?

Rakhel dies as they move on

Binyamin is born

Yaakov moves on and Reuven (sleeps with?) Bilhah

12 tribes are listed

Yakov goes home to Chevron

Yitzchak dies

Questions

Why does Yaakov not run home?

Why is there an altar in Shechem but G-d asks him to build one in Beit El?

Why did the rape of Dina happen after he built an altar?

Why did they rid themselves of idols only in Beit El?

What does Devora's death represent?

Yaakov is blessed many times. What does this blessing represent?

Why does Rakhel die as they leave Beit El?

Why did Reuven commit his crime only at this point?

The blessing at Beit El, the centerpiece

Elements in previous blessing at Beit El

And the LORD was standing beside him and He said, “I am the LORD, the God of your father Abraham and the God of Isaac: the ground on which you are lying I will assign to you and to your offspring.

Your descendants shall be as the dust of the earth; you shall spread out to the west and to the east, to the north and to the south. All the families of the earth shall bless themselves by you and your descendants.

וְהָיָה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנֶנָּה וְלִזְרַעְךָ:

וְהָיָה זֶרְעֶךָ כֶּעֶפְרַת הָאָרֶץ וּפְרָצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה וְצָפֹנָה וְנִגְבָּה וּנְבָרְכֶוּ בְךָ כָּל־מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה וּבִזְרַעְךָ:

Blessing of Isaac to Jacob when he knew who he was

וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֶכְךָ וַיַּפְרֶךָ וַיַּרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לְקַהֲל עַמִּים:

May El Shaddai bless you, make you fertile and numerous, so that you become an assembly of peoples.

Blessings to Abraham

וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלֶה שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה:
I will make of you a great nation,

And I will bless you;

I will make your name great,

And you shall be a blessing.

וְאֶבְרַכְהָ מְבַרְכֶיהָ וּמְקַלְלֶיהָ אָאָר וְנִבְרַכְנוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאָדָמָה:
I will bless those who bless you

And curse him that curses you;

And all the families of the earth

Shall bless themselves by you.”

וְהִפְרֵיתִי

אֶתְךָ בְּמַאֲד מְאֹד וַנְּתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ:

I will make you exceedingly fertile, and make nations of you; and kings shall come forth from you.

Note similarity to Avraham

Gen 19, 27

And Avraham woke up in the morning to the place that he had stood there in front of G-d.

Pru Urvu

Blessing to humanity after the flood, Ch. 9

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-נֹחַ וְאֶת-בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלאוּ אֶת-הָאָרֶץ:

God blessed Noah and his sons, and said to them, “Be fertile and increase, and fill the earth.

Ibn Ezra on Beit El, Vayishlach

BE FRUITFUL AND MULTIPLY. This is a blessing as in the account of the Creation.

What about Isaac? What is there? Missing?

וְיָאֲבָרְכֶךָ כִּי־לֹבַד וְלִזְרַעְךָ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהִקְמַתִּי אֶת־הַשְּׂבִיעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: ג

Reside in this land, and I will be with you and bless you; I will assign all these lands to you and to your heirs, fulfilling the oath that I swore to your father Abraham.

וְהִרְבִּיתִּי אֶת־זַרְעֶךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֶךָ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת
:וְהִתְבָּרְכוּ בְּזַרְעֶךָ כָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ: I will make your heirs as numerous as the stars of heaven, and assign to your heirs all these lands, so that all the nations of the earth shall bless themselves by your heirs—

How can he be fruitful? He already had 12-13 kids!

Tani Finkelstein

1. שהרי בפשטות אין כוונת הקב"ה רק ללידת בנימין, והרי יעקב כבר קיים פרו"ר באופן מלא - אגב, אולי יש כאן ראייה דיור בנים עדיין שם פרו"ר עליה...), אולי י"ל אחרת דאף דיעקב כבר קיים חובתו בפרו"ר מצד ההולדה, עדיין היה מוטל עליו להעביר את המסורת הדתית לבניו ויוצא חלציו - לצות את בניו ואת ביתו אחריו בדרך ה' לעשות צדקה ומשפט.

What is pru urvu Jewishly?

רש"ר הירש בראשית א':כ"ח

רבו מתייחס למשפחה. "רבה" – להתרבות. הולדת ילדים אין בה די להתרבות המין האנושי. גם בהרבה מינים של בעלי חיים, התרבות המין תלויה טיפול בוולדות; איך במין האנושי, טיפול זה הוא הכרח מוחלט – ולו רק מבחינת הקיום הגופני בלבד. אין כל תקווה לקיומו של ילד אנושי, אם הוריו אינם מטפלים בו מרגע היוולדו, ואינם מקדמים ללא הרף את שלומו והתפתחותו הגופנית. נמצא, שלא הלידה כשלעצמה, אלא הטיפול, הוא הסיבה האמיתית לריבוי המין האנושי.

אך "רבה" כולל יותר מכך. על ההורים מוטל החיוב גם להתרבות – בבניהם, היינו להוליד עצמם מחדש דרך בניהם: הם צריכים לבוא שוב בדמות ביניהם. והבנים ידמו לאבותם, לא רק מהבחינה הגופנית אלא גם בצורתם הרוחנית והמוסרית. על ההורים לנטוע ולגדל בבניהם את מבחר כוחותיהם הרוחניים והמוסריים. כללו של דבר, חובתם היא "ליצור ולחנך את בניהם מבחינה רוחנית ומוסרית. רק באופן זה יבואו ההורים בדמות בניהם ויקיימו מצוות "רבו

Tzror Hamor: The special blessing!

צרור המור בראשית ל"ה

ולהורות על מעלת יעקב בהשגה זו בין בהווה בין בעתיד. אמר ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו. כי לא היל"ל אלא ויעל מעליו אלהים. ולכן כתב הרב הגדול ז"ל איני יודע מה מלמדנו. והנראה כי זה הפסוק מורה על מעלת השגת יעקב. לפי שידוע כי שאר הנביאים מלבד מרע"ה היתה השגתם באספקלריא שאינה מאירה.

צרור המור בראשית ל"ה

ולכן אמר ביעקב עליו השלום ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו. להורות על מעלתו שהורגל בנבואה פעמים שלש. כאמרו ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל. וכתב וירא אלהים אל יעקב עוד. וחזר ואמר לו אלהים וחזר לומר ויאמר לו אלהים אני אל שדי. עד שלרוב הרגלו בנבואה לא היה מתפעל וזע וחרד ומתנועע ממקום למקום. אלא במקום אשר דבר אתו אלהים עלה מעליו אלוהים ולא במקום אחר כאשר נביאים. ולכן אמרו שופריה דיעקב כעין שופריה דמשה.

The context prelude to Beit El

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵּית-אֵל וְשָׁב-שָׁם וַעֲשֵׂה-שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל:
God said to Jacob, “Arise, go up to Bethel and remain there; and build an altar there to the God who appeared to you when you were fleeing from your brother Esau.”

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל-אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת-אֱלֹהֵי הַנִּכְרֹ אֲשֶׁר בְּתִכְכֶם וְהִטְהַרוּ וְהַחֲלִיפוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם:
So Jacob said to his household and to all who were with him, “Rid yourselves of the alien gods in your midst, purify yourselves, and change your clothes.”

וְנִקְוָמָה וְנַעֲלֵה בֵּית-אֵל וְאֶעֱשֶׂה-שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הָעֲנָה אֶתִּי בְיוֹם צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי בַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתִּי:
Come, let us go up to Bethel, and I will build an altar there to the God who answered me when I was in distress and who has been with me wherever I have gone.”

cont'd

!

עָלְקֹב יָאֵת כָּל־אֱלֹהֵי הַנִּכְרֹ אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת־הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּטְמֵן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עִם־שָׁכְמִ׃

They gave to Jacob all the alien gods that they had, and the rings that were in their ears, and Jacob buried them under the terebinth that was near Shechem.

וַיֵּצְאוּ וַיְהִי ׀ חֲתַת אֱלֹהִים עַל־הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרַי בְּנֵי יַעֲקֹב׃

As they set out, a terror from God fell on the cities roundabout, so that they did not pursue the sons of Jacob.

וַיָּבֹא יַעֲקֹב לִלְזָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן הוּא בֵּית-אֵל הוּא וְכָל-הָעַם אֲשֶׁר-עִמּוֹ: Thus Jacob came to Luz—that is, Bethel—in the land of Canaan, he and **all the nation** who were with him.

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית-אֵל כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אָחִיו: There he built an altar and named the site El-bethel,^a “*The God of Bethel.*” for it was there that God had revealed Himself to him when he was fleeing from his brother.

וַתָּמָת דְּבִרָה מִיַּנְקֻת רַבֵּקָה וַתִּקְבֹּר וַתִּקְבֹּר מִתַּחַת לְבֵית-אֵל תַּחַת הָאֵלון וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֵלון בְּכוֹת: {פ}

Deborah, Rebekah’s nurse, died, and was buried under the oak below Bethel; so it was named Allon-bacuth. ^{Understood} as “*the oak of the weeping.*”

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב עוֹד בָּבֹאֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ: God appeared again to Jacob on his arrival from Paddan-aram, and He blessed him.

Make an altar
A Mitzvah to a father
Who else got a mitzvah?

What is Devorah's role?

'תרגום ירושלמי (יונתן) בראשית ל"ה:ח'ח:
ומיתת דבורה פדגוגית דרבקה אקברת מן לרע לבית אל בשיפולי מישרא
וברם תמן אתבשר יעקב על מיתת רבקה
אימיה וקרא שמה אורן בכות(י)א

Rav Bick: She represents all that was before. It is behind him.. what about Rachel?

To be like Avraham

מִשְׁפָּט לְמַעַן הַבִּיא יְהוָה עַל-אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר-דִּבֶּר עָלָיו: כ

For I have singled him out, that he may instruct his children and his posterity to keep the way of the LORD by doing what is just and right, in order that the LORD may bring about for Abraham what He has promised him.”

The aftermath..

וַיִּצַב יַעֲקֹב מִצֵּבָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֱתוֹ מִצְבַּת אֲבֹן וַיִּסֹּף עָלֶיהָ נֹסֶף וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן: and Jacob set up a pillar at the site where He had spoken to him, a pillar of stone, and he offered a libation on it and poured oil upon it.

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֱתוֹ שֵׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל: Jacob gave the site, where God had spoken to him, the name of Bethel.

וַיֵּצְאוּ מִבֵּית אֵל וַיִּסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כַּבְּרַת־הָאָרֶץ לְבוֹא אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתִּקַּשׁ בְּלִדְתָּהּ: They set out from Bethel; but when they were still some distance short of Ephrath, Rachel was in childbirth, and she had hard labor.

וַיְהִי בְּהַקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמַּיְלִדֹת אֶל־תִּירְאִי כִי־גַם־זֶה לָךְ בֵּן: When her labor was at its hardest, the midwife said to her, “Have no fear, for it is another boy for you.”

וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בְנִימִין: But as she breathed her last—for she was dying—she named him Ben-oni,^d *Understood as “son of my suffering (or, strength).”* but his father called him Benjamin.^e *i.e., “son of the right hand,” or “son of the south.”*

וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדַרְךָ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לְחָם: Thus Rachel died. She was buried on the road to Ephrath—now Bethlehem.

וַיִּצַב יַעֲקֹב מִצֵּבָה עַל־קִבְרָתָהּ הוּא מִצְבַּת קִבְרַת־רָחֵל עַד־הַיּוֹם: Over her grave Jacob set up a pillar; it is the pillar at Rachel’s grave to this day.

What is really going on here?

5 Stages of Jewish history

1) The Altar of Shechem

Destroyed by the rape of Dina and the trickery and murder of Shimon, Levi

2) The Altar of Beit El

Idolatry removed, Devorah is removed or Devorah is the pedagogue

3) Efrat

Rachel dies to make Jacob's marriage kosher, to remove the idols or to complete the tribes

4) Migdal Haeder, beyond: Rav Hirsch: מות אך לאחר מות; ישב יעקב גם עם לאה ושאר נשיו; רחל, הוא נפרד גם מהן

The sin of Reuven, sexual or political

5) Chevron

Reunited with Yitzchak

1) The Altar of Shechem

Destroyed by the rape of Dina and the trickery and murder of Shimon,
Levi

It is parallel to which kingdom?

If it is not the place Jacob had promised to worship at, what is it?

Shechem

וַיְבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּבָאוּ מִפַּדַּן אֲרָם וַיַּחַן אֶת־פְּנֵי הָעִיר:

Jacob arrived safe in the city of Shechem which is in the land of Canaan—having come thus from Paddan-aram—and he encamped before the city.

וַיִּקֶן אֶת־חֲלָקֶת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה־נָשָׂם אָהֳלוֹ מִיַּד בְּנֵי־חַמּוֹר אָבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קֶשֶׁטָה:

The parcel of land where he pitched his tent he purchased from the children of Hamor, Shechem's father, for a hundred *kesitahs*.^b*Heb. qesit·ah, a unit of unknown value.*

וַיַּצֵּב־שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: {ס}

He set up an altar there, and called it El-elohe-yisrael. (followed by Dina story)

Shiloh

In the north

Destroyed by sons not listening to their fathers, fathers not rebuking sons,
lack of justice

Maybe giluy arayot if you blame Dina for her behavior (I do so with great
hesitancy)

Maybe murder if they were killed unjustly

If the next altar removed idolatry, what did this one have?

2) The Altar of Beit El

What does this remind you of?

Where is it?

What did the first one lack?

If it is a center of teaching, what does it remind you of?

Jerusalem, the chosen place

Why is the blessing of kings mentioned?

Rabbi Tzvi Grumet: Where else do we find purification and removal of idolatry before the event? What is the connection?

3) Efrat

Rachel dies to make Jacob's marriage kosher, to remove the idols or to complete the tribes

Benjamin is born in tragedy: Of whom does this make you think?

What other legacy does she leave?

4) Migdal Haeder, beyond: Rav Hirsch: כל עוד הייתה רחל בחיים, ישב יעקב גם עם, לאה ושאר נשיו; אך לאחר מות רחל, הוא נפרד גם מהן.

If it is political, maybe it is like the sin of needless hatred. When was that?

5) Chevron

Reunited with Yitzchak

It's so ideal, what stage is this? Esav comes to bury too...

5 Stages of Jewish history

- 1) The Altar of Shechem= Miskan Shiloh, Judges

Destroyed by the rape of Dina and the trickery and murder of Shimon, Levi

- 2) The Altar of Beit El= Jerusalem, David

Idolatry removed, Devorah is removed or Devorah is the pedagogue

- 3) Efrat= Saul or the northern tribes' kingdom

Rachel dies to make Jacob's marriage kosher, to remove the idols or to complete the tribes

- 4) Migdal Haeder, beyond: Rav Hirsch: , אך לאחר מות רחל; ישב יעקב גם עם לאה ושאר נשיו; כל עוד הייתה רחל בחיים, הוא נפרד גם מהן

The sin of Reuven, sexual or political= Second Temple

- 5) Chevron= Moshiach

Reunited with Yitzchak

למעלת אבותם ישובו
Jacob becomes an Av

Why didn't he come home earlier?

מעשה אבות סימן לבנים

The deeds of the fathers, a sign for the children

Rav Amital

Especially beginnings, every move will be recorded and followed. We are establishing what does it mean to live Jewishly in Galut, in Israel...

Beit El

A turning point, a model for the future...

You can't have an altar till the idols are tossed!

You can't be a forefather until you follow the Torah and teach your children, keep your vow, return home, follow G-d's word